

SRI LANKA

GIDA SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : 29 Nisan 2025

Raporu Hazırlayan: Kolombo Ticaret Müşavirliği

1. Ülke Pazarında Gıda Ürünleri Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Sri Lanka Merkez Bankası verilerine göre 2024 yılında Sri Lanka gayri safi milli hasılasının (GSMH) %7,4'ü tarım ürünlerinden sağlanmaktadır. Sektörel bazda istihdamın da yaklaşık %25 i de tarım sektöründe bulunmaktadır.

Tarım

Sri Lanka, Hint Okyanusu'nda bulunan tropikal bir ada ülkesidir. Adanın toplam ekilebilir alanı yaklaşık 1,37 milyon hektardır. Adanın başlıca tarım ürünleri arasında yer alan çay, yıllık 340 bin ton civarı üretimiyle dünyanın dördüncü büyük çay üreticisi konumundaki Sri Lanka'nın ihracatında önemli yer tutmaktadır. Benzer şekilde Sri Lanka'nın yıllık kauçuk üretimi yaklaşık 100.000 ton, hindistan cevizi üretim miktarı ise 2,5-3 milyar adettir.

Ülkenin bir başka önemli tarım ürünü ise pirinçtir. Ekili alanların yaklaşık %34'ü bu ürüne ayrılmıştır. Yıllık 3,1 milyon ton civarı pirinç üretilen ülkede yaklaşık 1,8 milyon çiftçi ailenin pirinç üretimiyle uğraştığı tahmin edilmektedir. Ülkede üretilen pirinç, iç ihtiyacın %95'ini karşılamaktadır.

Sri Lanka'nın ihracatında en önemli bitkisel tarım ürünleri arasında çay, hindistan cevizi, tarçın ve kauçuk yer almaktadır. Yaklaşık 2,9 milyar dolarlık gıda ve içecek ithalatında da başta ülkemiz ihracatı için de potansiyel arz eden buğday ve buğday unu olmak üzere tahıl ve pirinç ve mercimek gibi bakliyat ürünleri yer almaktadır. Buğday ithalatında Rusya, Romanya ve Kanada başlıca tedarikçileri arasında yer alırken mercimek de Avustralya, Kanada ve Hindistan'dan ithal edilmektedir.

Ayrıca Sri Lanka'nın patates ve büyük soğanda yıllık ortalama 200'er bin ton ithalatı bulunmaktadır.

Bunun yanı sıra Sri Lanka'nın önemli ölçüde gübre ithalatı bulunmaktadır.

Sri Lanka'da Üretilen Bazı Önemli Bitkisel Ürünlerin Üretim Miktarı (Metrik Ton)

Ürün Adı	2023 Maha Sezonu	2023 Yala Sezonu	2023 Toplam	2024 Maha Sezonu	2024 Yala Sezonu	2024 Toplam
Çeltik	2.696.040	1.817.391	4.513.431	2.721.958	2.023.973	4.745.931
Domates	46.244	34.169	80.413	39.293	42.480	81.773
Lahana	52.310	47.773	100.083	58.552	47.301	105.853
Havuç	40.084	25.267	65.351	48.836	36.815	85.651
Pancar	17.178	21.444	38.622	17.332	15.592	32.924
Turp	26.955	27.557	54.512	40.159	24.181	64.340
Fasulye	41.139	25.287	66.426	36.345	30.516	66.861
Luffa	24.852	18.417	43.269	22.225	15.182	37.407

Bamya	38.984	31.351	70.335	37.620	31.594	69.214
Patlıcan	80.637	54.450	135.087	69.584	56.445	126.029
Hıyar	21.013	26.603	47.616	17.937	20.939	38.876
Kırmızı Kabak	59.163	41.779	100.942	46.890	58.582	105.472
Dişbudak Muzu	35.369	22.833	58.202	33.783	5.380	39.163
Uzun Fasulye	35.395	27.456	62.851	35.539	37.785	73.324
Patates	19.723	21.026	40.749	21.291	21.158	42.449
Kırmızı Soğan	26.673	22.678	49.351	24.762	29.966	54.728
Büyük Soğan	329	4.755	4.755	257	21.875	22.132
Yeşil Biber	42.270	25.128	67.398	40.438	36.419	76.857
Börülce	7.022	5.779	12.801	5.955	5.678	11.633
Siyah Mercimek	8.346	1.437	9.783	8.518	4.075	12.593
Mısır	198.601	22.647	221.248	196.871	38.011	234.882
Yer Fıstığı	19.014	10.666	29.680	17.336	17.515	34.851
Susam Tohumu	2.701	8.651	11.352	2.210	4.489	6.699
Maş Fasulyesi	6.940	5.514	12.454	6.156	16.093	22.249
Hindistan Cevizi (milyon adet)			3.168			2.790
Şeker			66.177			80.102
Çay			254.668			260.804
Kauçuk			64.440			69.200

Kaynak: Sri Lanka Nüfus Sayımı ve İstatistik Kurumu

**Tarım Departmanı Tahmini*

Hayvancılık

Sri Lanka’da kısıtlı bir hayvancılık bulunmaktadır. Yıllık 2,5- 3 milyar adet yumurta ve 200-250 bin ton tavuk üretimi bulunmaktadır. Süt ürünlerinde yıllık 2 bin ton civarı ithalatı bulunan Sri Lanka net ithalatçı konumdadır.

Balıkçılık

Sri Lanka, 21.500 km²'lik bir alanı kaplayan karasuları, 517.000 km²'lik BM tarafından yetkilendirilen Münhasır Ekonomik Bölgesi, 260.000 hektarlık tatlı su kütleleri, 158.000 hektarlık lagünler ve haliçler, 71.000 hektarlık mangrov bölgeleri, çamur düzlükleri ve tuz bataklıkları ve ülkenin büyüyen su ürünleri yetiştiriciliği sanayisi sayesinde önemli bir balıkçılık kaynakları stokuna sahiptir.

Sri Lanka’nın toplam balık üretimi yıllık ortalama 410 bin tondur. Üretiminin yaklaşık %25’ i tatlı su kaynaklarından sağlanırken % 75’i de okyanustan sağlanmaktadır. İthalatı da yıllık 50 bin ton düzeyindedir.

Balıkçılık sektörü Sri Lanka'nın sosyal ve ekonomik yaşamında önemli bir rol oynar. Kendi kültürü, geleneği ve yerel dili olan büyük bir sanayidir ve kıyı şeridi boyunca yaşayan büyük bir nüfusa geçim kaynağı sağlar. Bu sektörde yaklaşık 2,4 milyon kişi doğrudan ve dolaylı

olarak istihdam edilmektedir. Başlıca paydaşlar balıkçılar, yetiştiriciler, işleyiciler, lojistik, soğuk zincir, paketleme ve diğer hizmet sağlayıcılarıdır. 32 şirketin AB Onaylı işleme tesisleri işletmesiyle deniz ürünleri ihracatı yapan 75'ten fazla orta ve büyük ölçekli şirket bulunmaktadır.

1.2 Gıda Ürünlerinin Ortalama Perakende Fiyatları

Kovid-19 pandemi sonrasında ülkenin turizm gelirlerinde yaşanan düşüş ve sonrasında gerçekleşen döviz krizine bağlı olarak üretim maliyetleri artmış ve gıda ithalatında yüksek vergiler uygulanmıştır. Tüm bunlar gıda fiyatlarında ani yükselmelere neden olmuştur. Buna bağlı olarak da sonrasında tüketim oldukça düşmüş halk yetersiz beslenme ile karşı karşıya kalmıştır. 2024 yılından itibaren siyasi ve ekonomik istikrarını kazanmaya başlayan Sri Lanka'da 2024 yılı ve sonrası fiyatlar bir önceki yıla göre ya gerilemiş ya da kısıtlı bir artış göstermiştir.

Bazı Gıda Ürünlerinin Ortalama Fiyatları (Rs/kg)

Ürün Adı	2023 Yıl Sonu	2024 Yıl Sonu
Samba Çeltiği	125,17	136,65
Nadu Çeltiği	112,28	138,24
Samba Pirinci	264,37	271,01
Nadu Pirinci	220,15	237,54
Bamya	363,39	333,81
Patlıcan	609,83	476,89
Kırmızı Kabak	257,56	261,84
Fasulye	655,59	757,19
Pancar	673,68	487,64
Havuç	539,07	306,29
Şeker	312,63	245,00
Çay (Ortalama Açık Satış Fiyatları)	1.196,50	1.200,09
Hindistan Cevizi (Adet Başına)	109,57	174,92
Hindistan Cevizi Yağı Rs/750 ml	452,99	575,10
Beyaz Yumurta	55,50	38,30
Kahverengi Yumurta	59,10	38,50
Tavuk Eti	1.229,30	1.047,70

Kaynak: Sri Lanka Merkez Bankası

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

- **Sri Lanka İhracatı Geliştirme Kurulu (EDB)** (<https://www.srilankabusiness.com/>) Sektörde faaliyet gösteren firmalara ilişkin en önemli veri tabanı EDB'nin ihracatçı odaklı ve sektörel bazda firma bilgilerinin tutulduğu <https://www.srilankabusiness.com/exporters-directory/> adresidir.

Sri Lanka’da Faaliyet Gösteren Ticaret ve Sanayi Odaları

- Sri Lanka Ticaret ve Sanayi Odaları Federasyonu (www.fccisl.lk)
- Seylan Ticaret Odası (<https://www.chamber.lk/>)
- Sri Lanka Ulusal Ticaret Odası (<https://nationalchamber.lk/>)

Sri Lanka’da Faaliyet Gösteren En Önemli Dernekler

- Sri Lanka Gıda İşleyicileri Derneği (<http://www.slfpa.org/>)
- Lanka Meyve ve Sebze Üreticileri, İşleyicileri ve İhracatçıları Derneği (<https://www.lankafruit.org/>)
- Tüm Seylan Fırın Sahipleri Derneği (<https://acboa.lk/>)
- Sri Lanka Otelciler Birliği (<https://www.thasl.lk/>)

Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren Önemli Firmalar

- **İşlenmiş Meyve Sebze Ürünleri**
 - CARGILLS AGRIFOODS LTD
 - C B L NATURAL FOODS PVT LTD
 - EDINBOROUGH PRODUCTS PVT LTD
 - HAYLEYS AGRICULTURE HOLDINGS LTD
 - H J S CONDIMENTS LTD
 - LANKA CANNERIES LTD
- **Şekerli Mamuller ve Fırıncılık Ürünleri**
 - CEYLON BISCUITS LTD
 - C B L EXPORTS PVT LTD
 - MALIBAN BISCUIT MANUFACTORIES PVT LTD
 - CEYLON AGRO INDUSTRIES LTD
 - C B L FOODS INTERNATIONAL PVT LTD
 - KELANI VALLEY CANNERIES LTD
- **Süt Ürünleri**
 - CARGILLS AGRIFOODS LTD
 - COLOMBO ASIAN TRADING CO PVT LTD
 - FONTERRA BRANDS LANKA PVT LTD
 - MALIBAN DAIRY AND AGRI PRODUCTS PVT LDT
 - MALIBAN MILK PRODUCTS PVT LTD
 - MILCO PVT LTD
 - NESTLE PVT LTD

- **Hububat Bakliyat ve Yağlı Tohumlar**

- AUSSEE OATS MILLING PVT LTD PRIMA CEYLON PVT LTD
- DIAMOND BEST FOODS PVT
- JANRICH PVT LTD
- LANKA GURDIAN COMMODITIES EXPORTS PVT LTD
- PULSES SPLITTING AND PROCESSING INDUSTRY PVT LTD
- SERENDIB FLOUR MILLS PVT LTD

- **Hayvansal Mamuller ve Et Ürünleri**

- CARGILLS AGRIFOODS LTD
- CARGILLS CONVENIENT FOODS LTD
- FRESH WORLD EXPORTERS PVT LTD
- KEELLS FOOD PRODUCTS PLC
- MAXIES AND CO PVT LTD
- MIDLAND BREEDERS PVT LTD
- SWITZ LANKA PVT LTD

- **İçecek Sektörü**

- CEYLON BEVERAGE INTERNATIONAL PVT LTD
- C L SYNERGY PVT LTD
- DABUR LANKA PVT LTD
- HAYLEYS AGRICULTURE HOLDINGS LTD
- HAYLEYS FREE ZONE LTD
- HONORABLE BEVERAGES PVT LTD
- LION BREWERY CEYLON PLC
- VARUN BEVERAGES LANKA PVT LTD

1.4 Gıda Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Statista verilerine göre Sri Lanka gıda pazarındaki gelirlerin 2025 yılında % 38,98 milyar ABD dolarına ulaşması beklenmektedir. Pazarın 2025-2030 yılları arasında yıllık %9,42 oranında büyümesi bekleniyor.

Pazarın en büyük segmenti, 2025 yılında 12,06 milyar ABD doları pazar hacmine sahip et ürünleridir.

Gıda pazarında 2025 yılına kadar toplam gelirin %1,8'inin online satışlardan elde edilmesi beklenmektedir. Gıda perakende ve toptan satışlarda Sri Lanka pazarında Cargills, Keells, Spar, Arpico ve Soft Logic Glomark ve Laughs süper marketleri dağıtım kanallarında en önemli firmalardır. Soft Logic grubu ayrıca Burger King ve DeliFrance gibi global fast food restoranlarının Sri Lanka temsilciğine sahiptir. Bu firmaların online satış platformlarının yanı sıra Uber Eats ve Pick Me gibi uygulamalardan da online satış yapılabilir.

Bunun yanı başkent Kolombo'da yer alan "Pettah Halk Pazar"ı 1262 tezgahtan oluşan ülkenin en büyük meyve ve sebze toptancı pazarlarından biridir. Pazara, her gün ülkenin dört bir yanından 200-250 kamyon dolusu sebze ve meyve giriş yapmaktadır.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Sektörde Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	2024 İthalat Değeri (1.000 \$)	Sektörel İthalatındaki Payı (%)
1	Hindistan	677.689	23,7
2	Yeni Zelanda	211.413	7,4
3	Endonezya	203.281	7,1
4	Rusya	199.171	7
5	Pakistan	173.025	6
6	ABD	171.627	6
7	Avustralya	161.833	5,6
8	Çin	152.443	5,3
9	BAE	130.833	4,6
10	Malezya	127.649	4,5
11	Türkiye	58.953	2,1
Genel Toplam		2.865.129	100

Kaynak: ITC Trademap (1-24. Fasıllar alınmıştır.)

2.2 2.1 Sektörde Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	2024 İhracat Değeri (1.000 \$)	Sektörel İhracatındaki Payı (%)
1	Hindistan	405.575	12,2
2	ABD	257.371	7,8
3	BAE	201.917	6,1
4	Irak	158.807	4,8
5	Rusya Federasyonu	144.546	4,4
6	Almanya	140.006	4,2
7	Hollanda	109.790	3,3
8	Türkiye	99.290	3
9	Suudi Arabistan	94.032	2,8
10	İngiltere	90.750	2,7
Genel Toplam		3.317.319	100

Kaynak: ITC Trademap (1-24. Fasıllar alınmıştır.)

2.3 Gıda Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (Bin \$)	Türkiye'den İthalatı (Bin \$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
170199	Kamış veya pancar şekeri ve kimyasal olarak saf sakaroz, katı halde (kamış veya pancar şekeri içerenler hariç)	371.721	0	0
100199	Buğday ve mahlut (ekimlik tohum ve sert buğday hariç)	295.117	0	0
040221	Katı formdaki süt ve krema, ağırlıkça yağ içeriği > % 1,5, şekersiz	197.440	0	0
151319	Hindistan cevizi yağı ve fraksiyonları, rafine edilmiş olsun veya olmasın, fakat kimyasal olarak değiştirilmemiş (ham hariç)	179.542	0	0
230400	Yağ keki ve diğer katı artıklar, öğütülmüş veya pelet halinde olsun veya olmasın,	150.332	0	0
070310	Taze veya soğutulmuş soğan ve arpacık soğanı	144.524	480	0,3
071340	Kurutulmuş, kabuklu	124.329	0	0

	mercimek, kabuğu soyulmuş veya bölünmüş olsun olmasın			
100630	Yarı öğütülmüş veya tamamen öğütülmüş pirinç, cilalanmış veya sırlanmış olsun veya olmasın	85.536	0	0
090421	Capsicum veya Pimenta cinsinin meyveleri, kurutulmuş, ne ezilmiş ne de öğütülmüş	84.129	0	0
100590	Mısır (Ekimlik tohum hariç)	72.099	0	0

Kaynak: ITC Trademap (1-24. Fasıllar alınmıştır.)

2.4 Gıda Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri (Bin \$)	Türkiye'ye İhracatı (Bin \$)	Türkiye'nin İhracatındaki Payı (%)
090240	Siyah fermente edilmiş çay ve kısmen fermente edilmiş çay diğerleri	680.697	64.554	9,5
090230	Siyah fermente edilmiş çay ve kısmen fermente edilmiş çay, 3 kg 1 geçmeyen ambalajlarda	667.462	30.407	4,6

200819	Hazırlanmış veya muhafaza edilmiş kuruyemişler ve diğer tohumlar, karışımlar dahil	240.513	929	0,4
090611	Tarçın "Cinnamomum zeylanicum Blume" (ezilmiş ve öğütülmüş hariç)	210.219	267	0,1
090411	Piper cinsi biber, ne ezilmiş ne de öğütülmüş	169.346	293	0
080111	Kurutulmuş Hindistan cevizi	103.951	480	0,3
230990	Hayvan beslemede kullanılan türden müstahzarlar (perakende satışa sunulan köpek veya kedi maması hariç)	95.576	293	0,2
210690	Gıda hazırlıkları, nes	91.974	199	0,2
151311	Ham Hindistan cevizi yağı	65.365	390	0,6
030449	Taze veya soğutulmuş balık filetoları,	56.996	0	0

Kaynak: TUIK veritabanı (1-24.fasıllar alınmıştır)

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)

3.1 Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (\$)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamak lı)	Ürün Adı	2020 Yılı	2021 Yılı	2022 Yılı	2023 Yılı	2024 Yılı
1	110100	BUĞDAY UNU VEYA MAHLUT UNU	2.197.427	0	63.689.164	59.068.373	34.888.246
2	071310	BEZELYE (KABUKSU Z)	188.000	145.870	6.118.490	6.428.192	6.867.654
3	210210	CANLI MAYALAR	3.269.487	3.800.443	1.698.195	4.183.522	2.976.386
4	110812	MISIR NİŞASTASI	1.132.340	1.320.194	976.739	657.789	1.099.042
5	170230	GLİKOZ VE GLİKOZ ŞURUBU; FRUKTOZ İÇERMEYE NLER VEYA KURU HALDE AĞIRLIK İTİBARIYLA FRUKTOZ ORANI < % 2	866.789	727.341	600.062	180.202	500.142
6	071320	NOHUT; KABUKSUZ (KURU)	1.286.679	2.148.361	143.993	3.063.000	399.017
7	110311	BUĞDAYIN KABACA ÖĞÜTÜLM ESİNDEN ELDE EDİLEN KÜÇÜK PARÇALAR VE KABA UNLAR			3	13.430	345.895
8	040410	PEYNİR ALTI SUYU VE			6.750	91.790	271.010

		MODİFİYE EDİLMİŞ PEYNİR ALTI SUYU					
9	200799	DİĞER REÇEL, JÖLE, MARMELA T, MEYVE PÜRESİ VE PASTLARI; PIŞİRİLERE K HAZIRLAN MIŞ, HOMOJENİ ZE OLMAYAN	136.120	152.993	194.279	86.989	218.126
10	210690	TARİFENİN BAŞKA YERİNDE BELİRTİLM EYEN VEYA YER ALMAYAN DİĞER GIDA MÜSTAHZ ARLARI	111.288	61.195	20.969	140.020	201.938
İLK 10 TOPLAM			9.188.130	8.356.397	73.448.644	73.913.307	47.767.456
SEKTÖR TOPLAMI			15.483.475	11.821.163	76.537.456	77.937.084	49.104.006

Kaynak: TUIK veritabanı (1-24.fasıllar alınmıştır)

3.2 Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (Kg)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamak)	Ürün Adı	2020 Yılı	2021 Yılı	2022 Yılı	2023 Yılı	2024 Yılı
1	110100	BUĞDAY UNU VEYA MAHLUT UNU	6.815.000		135.855.279	158.263.582	107.741.611

2	071310	BEZELYE (KABUKSU Z)	475.000	299.980	10.530.000	12.839.945	13.215.895
3	110812	MISIR NİŞASTASI	3.087.000	3.005.000	1.388.000	1.343.000	2.251.500
4	210210	CANLI MAYALAR	1.261.800	1.459.600	586.000	1.257.000	1.017.000
5	170230	GLİKOZ VE GLİKOZ ŞURUBU; FRUKTOZ İÇERMEYE NLER VEYA KURU HALDE AĞIRLIK İTİBARIYLA FRUKTOZ ORANI < % 2	2.266.700	1.581.900	862.200	336.000	912.000
6	110311	BUĞDAYIN KABACA ÖĞÜTÜLM ESİNDEN ELDE EDİLEN KÜÇÜK PARÇALAR VE KABA UNLAR	0	0	2	24.000	620.875
7	071320	NOHUT; KABUKSUZ (KURU)	2.157.730	2.543.865	118.960	2.580.210	370.485
8	040410	PEYNİR ALTI SUYU VE MODİFİYE EDİLMİŞ PEYNİR ALTI SUYU			5.000	84.000	245.900
9	090921	KİŞNİŞ TOHUMLA RI; EZİLMEMİŞ VE ÖĞÜTÜLM EMİŞ	384.960	96.000	0	0	215.826
10	080810	ELMA (TAZE)	250.560	735.765	271.602	543.138	186.324
İLK 10			16.698.750	9.722.110	149.617.043	177.270.875	126.777.416

TOPLAM					
SEKTÖR TOPLAMI	30.854.930	14.284.879	151.505.593	180.462.249	127.343.786

4. Kaynak: TUIK veritabanı (1-24.fasıllar alınmıştır)

5. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

5.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Kolombo Belediyesi

Kolombo, ülkenin ticari başkentidir ve önemli ekonomik altyapılara sahip bir yerdir. Kolombo belediyesi 1865 yılında kurulmuştur ve Güney Asya'nın en eski belediyelerinden biridir. Belediye sınırları içerisinde bunların 100 den fazlası kayıtlı yıldızlı oteller olmak üzere 800 civarı özel yemek hizmeti veren kuruluşu (örneğin oteller, restoranlar ve catering şirketleri) bulunmaktadır. Şehir, ülkedeki en büyük toptan meyve ve sebze pazarına (Pettah Halk Pazarı) sahiptir Şehir, 9 adet Keells, 22 adet Cargills, 4 adet Arpico süper ve 5 adet Laugfs süpermarketinden oluşan bir gıda market ağına sahiptir. Narahenpita'daki özel ekonomik merkez, bir başka popüler perakende pazarıdır.

Sri Jayewardenepura - Kotte belediyesi

Sri Jayewardenepura - Kotte (genellikle Kotte olarak bilinir), ülkenin güneybatı kesiminde, ticari başkent Kolombo'nun yaklaşık 8 km güneydoğusunda bulunan Sri Lanka'nın resmi idari başkentidir. Şehir, devlet daireleri ve konut binaları ile planlanan kentsel alanlardan biridir. Sri Lanka Parlamentosu ve Sri Jayewardenepura Üniversitesi şehir içinde yer almaktadır. (Kaynak: 2023 yılı FAO Uluslararası Su Yönetim Enstitüsü Raporu)

Moratuwa Belediyesi

Moratuwa, Kolombo metropol bölgesinde ikinci en yüksek nüfus yoğunluğuna sahip bir bölgedir. Moratuwa, Sri Lanka'nın güneybatı kıyısında, Dehiwala-Lavinia Dağı yakınında, Kolombo şehrinin büyük bir banliyösüdür. Kolombo şehir merkezinin 18 km güneyinde, Galle-Kolombo (Galle yolu) ana karayolu üzerinde yer almaktadır. UN-Habitat'a (2002) göre, şehir, bazı modern endüstriyel faaliyetlere, geleneksel marangozluk atölyelerine ve kereste endüstrisine, balıkçılık faaliyetlerine daha yüksek dereceli eğitim ve dini merkezlere, özellikle turistlerle ilgili hizmet faaliyetlerine ve Kolombo'nun sanayi ve konut banliyölerine sahip bir kasaba olması nedeniyle önemlidir.

Negombo Belediyesi

Negombo, ülkenin batı kıyısında ve Negombo lagününün kıyısında, Kolombo uluslararası havaalanına yakın bir şehirdir. Negombo, Sri Lanka'nın en hızlı büyüyen turistik yerlerinden biridir ve atık üretiminde hızlı bir artış yaşamaktadır.

Kandy eldiyesi

Kandy, tepe ülkesinin başkentidir. Yüksek düzeyde turistik cazibe merkezlerine sahip bir UNESCO mirası şehridir.

Galle Belediyesi

Galle, güney eyaletinin başkentidir. Şehir, önemli turistik cazibe merkezlerine sahip bir UNESCO mirası şehridir. Turistik otel ve restoranların en yoğun olduğu yerlerden biridir.

(Kaynak: 2023 yılı FAO Uluslararası Su Yönetim Enstitüsü Raporu)

5.2 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Sri Lanka'ya ithal edilen tüm mallar muafiyet veya askıya alma kapsamında olmadıkları sürece gümrük ithalat vergisi ve diğer vergiler ödenerek beyan edilmelidir.

ASYCUDA sistemi üzerinden (<https://www.customs.gov.lk/about-us/directorates-and-divisions/ict-directorate/>) usulüne uygun olarak doldurulmuş beyanname hazırlanarak ilgili vergi ve diğer kesintilerin ödenmesinden sonra aynı beyannamenin basılı kopyaları aşağıdaki belgelerle birlikte sunulmalıdır:

- Mal tedarikçisinden ticari fatura veya satış sözleşmesi belgesi
- Konşimento veya Hava Yolu Taşıma Belgesi gibi taşıma belgeleri
- Paketleme Listesi (eğer varsa)
- Menşe Belgesi
- İthal edilen malın türüne bağlı olarak diğer bakanlıklardan alınmış ithalat lisansları veya izinleri

Beyanlar ve ilgili belgeler bölge Gümrük Müdürlüklerine sunulmaktadır.

Başta bazı bitkisel ve hayvansal ürünler olmak üzere ürün bazında ithalatta istenen özel izin ve evrak detaylarına <https://www.customs.gov.lk/customs-tariff/import-tariff/> ve <https://www.imexport.gov.lk/index.php/en/> adreslerinden temin edilebilir.

5.3 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Sri Lanka'da halihazırda sektörde bir milli katılım fuarı bulunmamaktadır.

5.4 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Sri Lanka, DTÖ Kamu Alımları Anlaşması'na (GPA) taraf değildir. Ancak Nisan 2003'ten bu yana GPA'nın gözlemcisi konumundadır.

Sri Lanka, uluslararası tedarik standartlarını takip etmeyi açıkça taahhüt etmiştir. Ancak uluslararası tedarik standartlarının uygulanması özellikle de uluslararası finans kuruluşları tarafından finanse edilmeyen projeler ve mallar için genellikle zayıftır. İyi bilgilendirilmiş

yerel acenteler bu ihaleleri kazanmanın anahtarı olabilir, ancak en bağlantılı yerel firmalar bile hükümet ihale sürecinde zorluk çekebilmektedir.

Sri Lanka'da bakanlıklar ve kamu kurumları tarafından mal satın alma, inşaat işleri, onarım ve hizmet faaliyetleri ile danışmanlık çalışmalarında ihale duyuruları yapılmaktadır.

Başta Asya Kalkınma Bankası (ADB), Dünya Bankası ve Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) devlet ihalelerinde proje finansmanının başlıca yabancı kaynaklarıdır. Ayrıca Hindistan, Japonya ve Çin gibi ülkeler de uzun vadeli imtiyazlı krediler sağlayarak büyük hükümet projelerini finanse eder.

Dolayısıyla bu kurumların finansman sağladığı projeleri takip etmek faydalı olacaktır.

Bunun yanı sıra Sri Lanka Maliye Planlama ve Kalkınma Bakanlığı (<https://www.treasury.gov.lk/procurement/>) ile Sri Lanka Ulusal İhale Komisyonuna (<https://nprocom.gov.lk/>) ait internet sitelerinden kamu ihalelerine ilişkin duyurular, mevzuat ve kılavuzlara aynı zamanda elektronik kamu ihale sisteminden (<https://www.promise.lk/>) yine güncel duyurulara ulaşılabilir.

Bunun yanı sıra Bakanlıkların ve Kamu Kurumlarının da internet sitelerinin takip edilmesi faydalı olacaktır.

5.5 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Sri Lanka, 01 Ocak 1995 tarihinden bu yana Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve 29 Temmuz 1948 tarihinden bu yana da GATT üyesidir.

Sri Lanka GSTP (Genelleştirilmiş Ticaret Tercihi Sistemi) ye üye 42 ülkeden biri olmakla birlikte ayrıca Avrupa Birliği (AB)'nin Genel Tercihler (GSP) + programına dahildir.

Asya Pasifik Bölgesi ile ticaret bağlarını güçlendirmeyi hedefleyen Sri Lanka şu anda Güney Asya Serbest Ticaret Alanı Anlaşması'na (SAFTA) ve Asya Serbest Ticaret Alanı Anlaşması'na (AFTA) taraftır.

Bunun yanı sıra halihazırda Mart 2000'den bu yana Hindistan ve Haziran 2005'ten bu yana Pakistan, ve Mayıs 2018'den bu yana da Singapur ile Serbest Ticaret Anlaşmaları yürürlükte olup, ancak Singapur ile anlaşmanın mal, hizmet, ticaretin kolaylaştırılması, kamu ihaleleri, telekomünikasyon, e-ticaret ve uyuşmazlık çözümünü kapsayacak şekilde imzalanmasına rağmen Sri Lanka tarafı Ticaret Serbestleştirme Programını uygulamamıştır. Bu nedenle, İkili STA, pazar erişimiyle ilgili uygulama şartları konusunda daha sonra yaşanan anlaşmazlık nedeniyle tam olarak yürürlükte değildir.

Öte yandan, 3 Şubat 2024 tarihinde Tayland'la Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmıştır.

Bununla birlikte, Sri Lanka hükümetinin 2017 yılından bu yana askıda olan Çin ile STA müzakerelerini yeniden başlatma ve Hindistan ile mevcut STA'yı genişletme yönünde çabaları bulunmaktadır.

5.6 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Ülkemizle herhangi bir Serbest ya da Tercihli Ticaret Anlaşması bulunmamaktadır.

5.7 Sektörde Standartlar

Sri Lanka Standartları Enstitüsü (SLSI), 1964 tarihli 38 sayılı Seylan Standartları Bürosu Yasası uyarınca kurulan Sri Lanka Ulusal Standartlar Kuruluşudur. Kurum, Yasa yürürlükten kaldırılıp yerine 1984 tarihli 6 sayılı Sri Lanka Standartları Enstitüsü Yasası yürürlüğe girinceye kadar Seylan Standartları Bürosu adı altında faaliyet göstermiştir.

SLSI (<https://www.slsi.lk>), Sri Lanka'daki Ulusal Standartlar Kurumu olması nedeniyle Cenevre merkezli Uluslararası Standardizasyon Örgütü'nün (ISO) bir üyesidir. ISO üyesi olan SLSI, ulusal düzeyde toplumu standartlar, teknik düzenlemeler ve standartlarla ilgili faaliyetler hakkında bilgilendirmeden sorumludur.

SLSI ürün standartlarını belirler, zorunlu ithalat muayene planı kapsamındaki ithalatları (<https://slsi.lk/web/wp-content/uploads/2024/04/QA-ITEMS-COVERED-UNDER-IMPORT-INSPECTION-SCHEME.pdf>) onaylar.

Sri Lanka'ya ithal edilen ürünlerin teknik düzenlemelere uyması zorunludur. Zorunlu İthalat Denetim Planının (CIIS) amacı, bu plan kapsamında ithal edilen ve ilgili yönetmeliklerde belirtilen ürünlerin yakından izlenmesini ve ilgili Sri Lanka Standart Spesifikasyonuna (SLS) uygunluğunun değerlendirilmesini sağlamak ve Sri Lanka Gümrük Departmanına gönderilerin eşyaların serbest bırakılması konusunda tavsiyelerde bulunmaktır. Bu zorunlu ithalat denetim planı, 1969/1 sayılı İthalat ve İhracat Kontrol Yasası uyarınca 29 Mart 2018 tarihli 2064/34 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ulusal sağlık ve güvenlik gereklilikleri temelinde belirlenen 122 ürüne uygulanır. (<https://www.customs.gov.lk/wp-content/uploads/2024/08/Consolidated-Import-Control-List-28.06.2024.pdf>) Anılan düzenleme kapsamında, ithal edilecek söz konusu ürünlerin ilgili Sri Lanka standartlarına uygunluğu kontrol edilmektedir.

Sri Lanka'nın mal ithalatında online olarak ithalatçı kaydı gerekmekte olup, online kayıt için <https://ereg.customs.gov.lk/registrations/login> ve <https://www.customs.gov.lk/about-us/directorates-and-divisions/specialized-services-directorate/tin-vat-cha-registration-units/> bölümlerinin ziyaret edilmesi gerekmektedir.

Belirli ürün türleri için İthalat ve İhracat Kontrol Bölümü olan DIEC'ten ithalat lisansı almak gerekir. Bir ürün lisansa, belirli sağlık/bitki sağlığı veya teknik önlemlere tabi değilse, doğrudan Gümrük'e bir beyan sunarak ürünün ithalatına devam edilebilmektedir. Ayrıntılı bilgiye <https://www.imexport.gov.lk/index.php/en/> adresinden ulaşılabilmektedir.

5.8 Sektörde Etiketleme

Sri Lanka hükümetinin 14 Şubat 2023 ve 27 Aralık 2023 tarihli Resmi Gazetelerde yayımladığı Yeni Gıda (Etiketleme ve Reklamcılık) Yönetmelikleri (2022) ne göre 01 Ocak 2025 ten geçerli olmak üzere ürün adı üç dilde (İngilizce, Sinhala ve Tamilce) kalın harflerle yazılmalıdır. Marka adı ise bu dillerden en az birinde

yazılmalıdır. İthal edilen gıda ürünleri için menşe ülke, ithalatçının adı ve adresi görünmelidir. Gıdalar toplu olarak ithal edildiğinde ve yeniden pakletlendiğinde, paketlerin tüm etiketleri silinmez mürekkep veya boya ile büyük ve kalın harflerle yazılmalıdır.

Genetiği Değiştirilmiş Ürünlerin de etiketlerin üzerinde belirtilmesi zorunlu olup, Sri Lanka'ya gönderilecek gıda ürünlerinin detaylı tüm etiketleme kurallarına Sağlık Bakanlığının Gıda Kontrol İdare Biriminin https://cohfs.health.gov.lk/food/index.php?option=com_content&view=article&id=18&Itemid=159&lang=en adresinden ulaşılabilir.

5.9 Sektörde Ambalajlama

Konteyner kargoda elleçlemenin dikkatli yapılması için ağırlık, ağırlık merkezi ve askı veya tutma noktaları işaretlenebilir. Sri Lanka'ya gönderilen mallar ısıya, neme ve sert elleçlemeye dayanacak şekilde iyi paketlenmiş olmalıdır. Nakliye işaretleri, alıcı sipariş numarasını ve giriş limanını göstermelidir. Üretim ve yeniden paketleme tarihi de etiketin üzerinde yer almalıdır.

5.10 Lojistik

Sri Lanka Güney Asyada yer alan bir ada ülkesi olması nedeniyle ana deniz ve hava ulaşım rotaları arasında ülkenin antrepo ve lojistik imkanları bulunmaktadır.

Ülkenin gelişmekte olan pazarlara yakınlığı ve Kolombo ve Hambantota'da halihazırda bulunan hava ve deniz limanları, ülkeyi bölgenin önemli bir lojistik merkezi haline getirerek önde gelen nakliye hatlarına ve ihracatçılara antrepo ve aktarma hizmetleri sağlamaktadır.

Dünya Denizcilik Konseyi, son beş yıldır elleçlenen konteyner hacmine göre Sri Lanka'nın Kolombo Limanı'nı Güney Asya limanlarını geride bırakarak Dünyanın En İyi 50 Konteyner Limanı arasında göstermektedir.

İstanbul'dan Kolombo'ya deniz yolu ile taşıma süresi yaklaşık 2-3 hafta iken havayolu ile 1-2 gün arasında sürmektedir. Bunun yanı sıra İstanbul'dan Kolombo'ya Türk Hava Yollarının direk uçuşu bulunmaktadır.

5.11 Dağıtım Kanalları

Sri Lanka'nın dış ticareti başkent Kolombo'da yoğunlaşmış olup, ürünlerin yurt dışına çıkışı ve yurt dışından gelişinde Kolombo Limanı en önemli ve ilk duraktır. İthalatın büyük bölümü yine büyük firmalar tarafından sürdürülmektedir.

Sri Lanka pazarına girmek için yerel distribütörleri kullanmak en kolay yöntemlerden biridir. Genellikle, yerel firmalar yerel iş uygulamalarında oldukça bilgili oldukları için bu, başarılı bir şekilde rekabet etmek için en iyi yöntemdir. Birçok yabancı firma, finansal istikrar ve teknik yeterlilik temelinde yerel acenteleri seçmeyi tercih etmektedir. Ancak, ürünler stoklama, servis veya ülke çapında dağıtım gerektiriyorsa, büyük firmalar genellikle daha iyi bir seçimdir. Acentelere ödenen satış komisyonları, satış hacmine ve ürün fiyatına bağlı olarak

değişmektedir. Acentelik ilişkileri, verimsizlik, kötüye kullanma veya acentelik anlaşmasında belirtilen diğer koşulları yerine getirememesi nedeniyle sonlandırılabilir. Yerel pazara girmeden önce potansiyel bir acentenin/distribütörün uygunluğu konusunda gerekli araştırmayı yapmakta fayda görülmektedir.

Büyük Mağazalar: Genellikle orta ve yüksek gelirli yerel tüketiciler ile ülkede yaşayan yabancı nüfusu hedefleyen büyük ölçekli perakende işletmeleridir. Normalde ortalama piyasa fiyatlarında veya daha yüksek fiyatlarla geniş bir yelpazede modern ve yüksek kaliteli yerli ve ithal ürünler satmaktadırlar. Sri Lanka bir Çin yatırımı olan One Galle Face Mall ve büyük ölçüde Singapur yatırımı olan Havelock City Mall Alışveriş Merkezleri bu kategorinin başlıca oyuncularındır.

Süpermarketler: Orta ve yüksek gelirli yerel tüketiciler ile Sri Lanka'da yaşayan yabancı nüfusa yöneliktirler. Ev tüketim malları, çok çeşitli taze yiyecekler ve ithal ürünler satılmaktadır. Başlıca zincir işletmeler arasında Keells, Cargills, Arpico, Spar ve Glomark bulunmaktadır.

5.12 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Sri Lanka'da gıda pazarı, daha fazla perakendeci ve restoranın çevrimiçi sipariş ve teslimat hizmetleri sunmasıyla e-ticaret platformlarında bir artış göstermektedir. Bu eğilim, özellikle COVID-19 salgını sırasında artan kolaylık ve güvenlik talebiyle yönlendirilmektedir. Ek olarak, gıda ürünleri ve hizmetlerini tanıtmak için sosyal medya ve etkileyici iş birlikleri gibi dijital pazarlama stratejilerinin kullanılması yönünde büyüyen bir eğilim olmakla birlikte bu eğilimler, Sri Lanka'da daha dijital ve teknoloji meraklısı bir gıda pazarına doğru bir kayma olduğunu göstermektedir. Bu minvalde, sektör paydaşlarının rekabetçi kalmak için çevrimiçi platformlara uyum sağlamaları ve yatırım yapmaları gerekmektedir. Sri Lanka pazarında Cargills, Keells, Spar, Arpico ve Soft Logic Glomark ve Laughs süper marketleri dağıtım kanallarında en önemli firmalardır. Soft Logic grubu ayrıca Burger King ve DeliFrance gibi global fast food restoranlarının Sri Lanka temsilciğine sahiptir. Bu firmaların online satış platformlarının yanı sıra Uber eats ve Pick Me gibi uygulamalardan da online satış yapılabilmektedir.

5.13 Tanıtım ve Pazarlama

Sri Lanka'da televizyon, gazete, dergi v.b. geleneksel tanıtım araçlarının yanı sıra Google arama motoru, facebook ve Instagram'da da tanıtım oldukça yaygındır.

Bunun yanı sıra süpermarketlerde reyonlarda ürünlerin doğrudan olarak tüketiciye tanıtımı yaygın olmamakla birlikte mevcuttur.

5.14 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Sri Lanka'daki gıda pazarı, teknolojiye sınırlı erişim, düşük sağlık bilinci ve tedarik zincirindeki zorluklar gibi faktörlerden etkilenen yavaş bir büyüme trendindedir. Süt ürünleri, et ve meyve alt pazarları umut verici bir büyüme gösterirken, hazır gıda ve şekerleme gibi diğerleri değişen tüketici tercihleri ve ekonomik kısıtlamalar nedeniyle zorluklarla karşı

karşıyadır. Pazarın düşük büyüme oranı, ülkenin ithalata bağımlılığı ve dalgalanan emtia fiyatlarından da etkilenmektedir.

Müşteri tercihleri: Sri Lanka'daki tüketiciler, gıda seçimlerinde giderek daha fazla kolaylığı ve sağlık bilincini benimsemektedir. Bu da hazır yemek ve sağlıklı gıda seçeneklerine olan talebin artmasına yol açmaktadır. Sri Lankalı tüketiciler ağırlıklı olarak Hint mutfağından etkilenmektedir. Bu nedenle ülkemiz batılı tarzda ürünlerine eğilim kısıtlıdır. Ancak ülkenin turizm ülkesi olması nedeniyle batılı tarzda mutfak ürünlerine talebin artması beklenmektedir.

Yerel özel koşullar: Sri Lanka'da Gıda pazarı, ülkenin benzersiz kültürel ve coğrafi faktörlerinden büyük ölçüde etkilenmektedir. Adanın Hint, Portekiz, Hollanda ve İngiliz mutfaklarından etkilenen zengin ve çeşitli mutfak mirası, pazarı şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Ek olarak, ülkenin alkol ve domuz ürünleri yasağı gibi katı düzenlemeleri ve dini inançları, pazarda bulunan gıda ürünlerinin türlerini büyük ölçüde etkilemektedir. Bu, yerel ve geleneksel gıda ürünleri ile vejetaryen ve helal seçenekler için bir niş pazar yaratır.

Altta yatan makroekonomik faktörler: Sri Lanka'daki Gıda pazarı, ülkenin ekonomik büyümesi, hükümet politikaları ve küresel pazar eğilimleri gibi makroekonomik faktörlerden büyük ölçüde etkilenmektedir. Sri Lanka'nın büyüyen ekonomisi ve artan tüketici harcama gücü, gıda ürünlerine olan talebin artmasına yol açmıştır. Ancak, yüksek enflasyon oranları ve dalgalanan döviz kurları gibi zorluklar ve yüksek ithalat tarifeleri sektörün performansını olumsuz etkilemektedir.

5.15 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti damping vergisi v.b.)

Gümrük Vergileri ve Diğer Vergiler

Son DTÖ verilerine göre Sri Lankanın ortalama bağlı hadleri %32,3'tür. Ortalama uygulanan En Çok Tercih Edilen Ülke (MFN) tarife oranı ise %8,4'tür. Tarım ürünlerine uygulanan ortalama MFN tarife oranı %20,7 iken tarım dışı (sanayi) ürünlerine uygulanan ortalama tarife oranı %6,5'tur.

Sri Lanka, ithalat tarifelerini ana ticaret politikası aracı olarak kullanır. Sri Lanka'ya ithal edilen mallar, diğer geçerli vergilere/vergilere ek olarak, ithalat sırasında aşağıdaki vergilere, harçlara ve mali kesintilere tabi olup, ayrıntılı bilgiye <https://www.customs.gov.lk/customs-tariff/import-tariff/> adresinden ulaşılabilir.

Gümrük vergisi nin yanı sıra ithal edilen ürünlerden , Katma Değer Vergisi, Özel Tüketim Vergisi (ÖTV), Liman ve Havaalanı Geliştirme Vergisi, Özel Emtia Vergisi, İhracat Geliştirme Kurulu (EDB) Vergisi (diğer adıyla Cess) ve Sosyal Güvenlik Katkı Vergisi (SSCL) alınmaktadır.

Gümrük vergisi, gümrük değerine (yani işlem değerine) göre alınır. Sri Lanka'nın mevcut oranları %15 ve %20'dir (birkaç malda %0).

KDV Oranları

Sri Lanka'da ihracata konu ürünler dışındaki tüm ürünlerde standart oran %18'dir.

SSCL, %2,5 oranında tahsil edilir.

Sonuç olarak Sri Lanka gıda ürünlerinde halihazırda korumacı ve ithal ikameci bir politika uygulamakta olup, yurt içinde ikame edebileceği ürünlere yönelik yüksek gümrük vergilerinin yanı sıra SSCL, ÖTV ve değişen oranlarda Liman ve Havalimanı Vergisi, Özel Emtia Vergisi v.b. ilave vergiler uygulamaktadır.

5.16 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Sri Lanka'ya ithalat için gerekli tüm bilgilere halihazırda <https://www.imexport.gov.lk/index.php/en/> ve <https://www.customs.gov.lk/customs-tariff/import-tariff/> adreslerinden ulaşılabilmekte olup, Sri Lanka hükümeti tarafından gümrük ve ticaret hizmetlerinin de yer aldığı dijital hizmetlere yönelik olarak tek pencere sisteminin ileriki dönemde aktif olarak uygulamaya geçirilmesi beklenmektedir.

Sri Lanka'daki gıda denetimi Sağlık Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. Bu konuda yasal dayanak 1980 tarihli 26 sayılı Gıda Kanunu'dur. Sri Lanka'ya ulaşan gıdaların insan tüketimi için güvenli olmasını sağlamak amacıyla, Sri Lanka Sağlık Bakanlığı'na bağlı Gıda Kontrol İdaresi Birimi (FCAU) tarafından sınırda gıda ithalat kontrol prosedürleri uygulanmaktadır. (<https://www.imexport.gov.lk/index.php/en/>)

Hayvan Sağlığı ve Üretimi Bakanlığı'nın kontrolünde olan canlı hayvanlar, çiğ et ve yemler ile Tarım Bakanlığı Bitki Karantina Dairesi Başkanlığı tarafından kontrol edilen bitkisel ürünler hariç olmak üzere tüm Gıda Maddelerinin kontrolünü düzenler. Bu düzenleyici amaçlar doğrultusunda da ithal edilen tüm gıda ürünleri Yüksek Riskli Gıdalar, Orta Riskli Gıdalar ve Düşük Riskli Gıdalar olmak üzere 3 kategoriye ayrılmıştır. (https://eohfs.health.gov.lk/food/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=136&lang=en)

Bunun yanı sıra, Sri Lanka'nın ithalat prosedürlerine halihazırda tek bir veritabanından ulaşılamaması, bilgilerin dağınık olarak sunulması, Gümrük işlemlerinde dijitalleşmenin zayıf olması ve aksaklıklar yaşanması ithalat işlemlerinde sorunların yaşanabilmesine neden olmaktadır.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)

Sri Lanka 2019 yılından itibaren yaşadığı siyasi ve ekonomik istikrarsızlıktan sonra 2024 yılından itibaren hem siyasi hem de ekonomik toparlanma sürecine girmiştir. Ülkenin turizm gelirlerinin artması ile kişi başı tüketimin de gıda ürünlerinden başlayarak artması beklenmektedir. Dolayısıyla ülkemiz ürünleri açısından potansiyel bulunmaktadır. Her ne kadar ülkemiz ile Sri Lanka arasında ılımlı bir ticaret hacmi olsa da en güçlü ticaret ortaklarından Hindistan, Pakistan ve Çin hariç olmak üzere diğer ülkelerle ticaretinde ürün çeşitlendirmesinin sınırlı olduğu ancak ülkemizle ticaretinde gıda ürünlerinde çeşitliliğin bulunduğu (buğday unu, bezelye, nohut, maya, nişasta, soğan, patates

v.b.) görülmektedir. Bunun yanı sıra yine geleneksel ihraç ürünlerimiz arasında yer alan, mercimek, makarna, noodle v.b. unlu mamuller ile çikolata ve şekerli mamuller, salça, turşu, ayçiçeği yağı, margarin ve işlenmiş diğer gıda ürünleri açısından potansiyel arz edebileceği değerlendirilmektedir. Sri Lanka'nın önümüzdeki dönemde artacak gıda taleplerini karşılamak üzere ihracatçı firmalarımızın online sipariş imkanlarının da bulunduğu büyük süpermarketler, restoran zincirleri ve yanı sıra otel zincirleri ile temasa geçmesi ve firmalarımızın bu firmalara ürünlerini gerek uluslararası fuarlarda gerek yapacakları yerinde pazar araştırması çalışmaları kapsamında bizzat tanıtması faydalı olacaktır.

7. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)

Sri Lanka pazarında her ne kadar Hindistan, Çin ve Pakistan ülkeleri güçlü olsa da dünyadaki arz talep ve fiyat dalgalanmaları firmalarımız açısından hem fırsat hem de tehdit arz edebilmektedir. Başka tedarikçi ülkelerde gerçekleşebilecek bu gelişmeler sonrasında ihracatımızda fırsat yaratabilmekte iken ülkemizde yaşandığında alınabilecek önlemler sonrasında Pazar kaybına neden olabilmektedir. Öte yandan son yıllarda Sri Lanka'nın bilhassa buğdayı artan miktarda Rusya, Romanya ve Kanada'dan ithal ederek en fazla ihraç ettiğimiz ürün olan buğday ununu ülke içinde üretme seçeneğine yöneldiği görülmektedir. Bu nedenle ihraç ürünlerimizin çeşitlendirilmesi pazardaki bilinirliğimizi ve sürekliliğimizi koruyabilmek adına önemli bir husustur.

Sri Lanka pazarı ayrıca hem ithalatta hem de tüketici tercihleri açısından oldukça korumacıdır. Tüketici tercihleri ağırlıklı olarak Hint kültürünün etkisinde bulunmakta olup, firmalarımızın ülkemizin ürünlerini mümkün olduğunca tanıtması önemlidir. Halihazırda ülke halkı genelinin alım gücünün oldukça düşük olduğu dikkate alınarak satışa sunulacak ürünlerin fiyatlarının rekabet edebilir ve tercih edilebilir olması da oldukça önemli bir husustur.

Bunun yanı sıra Sri Lanka ekonomisi halen oldukça kırılgandır. Yaşanabilecek bir ekonomik kriz sonrasında aniden alınabilecek önlemler ihracatçılarımız açısından risk teşkil edebilmektedir.

Ayrıca firmalarımızın temasa geçtiği potansiyel firmalarla ilgili Müşavirliğimizden bilgi almaları, kurumsal web sitesi, e postası v.b. bulunmayan bilinirliği az olan firmalarla ticari ilişkilerinde temkinli olmaları önem arz etmektedir.

8. Gıda Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Yukarıda açıklandığı üzere firmalarımızın pazarda ürün çeşitliliğini sağlaması; hem ülkemiz arz talep durumunda yaşanabilecek değişiklikler, hem de ülke pazarında yaşanabilecek ekonomik dalgalanmalar nedeniyle ortaya çıkabilecek uygulama değişikliklerinden etkilenmemek adına önem arz etmektedir. Halihazırda Sri Lanka'ya gıda ürünleri ihracatında en önemli kalem olan buğday unu ihracatının yanı sıra diğer geleneksel ihraç ürünlerinin de (mercimek, makarna/noodle, şekerli ve kakaolu ürünler, ayçiçeği, zeytinyağı, margarin, salça, turşu, yaş meyve sebze v.b.) eklenmesi ve bu ürünlerin hedef firmalara mümkün olduğunca tanıtımının yapılması ihracatımızda olumlu yönde fark yaratacaktır.

9. Genel Değerlendirme

Ülkemiz Sri Lanka'nın gıda ürünleri ithalatında 11. sırada gelmektedir. İhraç edilen ürünler arasında halihazırda buğday unu en fazla ihraç ettiğimiz üründür. Öte yandan son yıllarda Sri Lanka'nın bilhassa buğdayı artan miktarda Rusya, Romanya ve Kanada'dan ithal ederek buğday ununu ülke içinde üretme seçeneğine yöneldiği görülmektedir. Sri Lanka pazarında halihazırda gıda ürünlerinin kalitesinin düşük ve pahalı olduğu görülmektedir. Bu minvalde 2024 yılından itibaren ekonomik olarak toparlanmakta olan Sri Lanka pazarında alım gücünün artması beklenmekte olup, buğday ununun yanı sıra ülkemiz mercimek, makarna/noodle, şekerli ve kakaolu ürünler, ayçiçeği, zeytinyağı, margarin, salça, turşu, yaş meyve sebze v.b Sri Lanka pazarında da tercih edilebilecek ilk etapta fiyat açısından da rekabetçi olabileceğimiz geleneksel ihraç ürünlerinin ihracatına yönelik stratejiler geliştirilmesi ihracatımızın artırılmasında önemli rol oynayacaktır.

10. Yararlı Adresler

Sri Lanka Gümrükler Genel Müdürlüğü

<https://www.customs.gov.lk>

Sri Lanka Ticaret Departmanı

<https://www.doc.gov.lk/index.php?lang=en>

Sri Lanka Gıda Kontrol İdaresi

<https://eohfs.health.gov.lk/food/index.php?lang=en>

Sri Lanka İthalat ve İhracat Kontrol Departmanı

<https://www.imexport.gov.lk/index.php/en/>

11. Kaynakça

FAO

ITC Trademap Veritabanı

Sri Lanka Merkez Bankası Veritabanı

Sri Lanka Nüfus ve İstatistik Kurumu

Sri Lanka Standartları Enstitüsü

Sri Lanka Ticaret Departmanı

STATISTA

Türkiye İstatistik Kurumu Veritabanı